

Česká republika

Česká školní inspekce

Středočeský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Říčany Bezručova 94

Bezručova 94, 251 01 Říčany

Identifikátor školy: 600 052 303

Termín konání orientační inspekce: 13., 14. a 17., 18. březen 2003

Čj.:	021 53/03-5161
Signatura:	oc5cw108

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Říčany Bezručova 94 je úplnou základní školou s právní subjektivitou (od 1. ledna 1996), s 30 třídami, které navštěvovalo ke dni zahájení inspekce 693 žáků. Součástí školy je školní družina s kapacitou 150 dětí, která byla předmětem tematické inspekce. Většina (560) žáků pochází z Říčan. Škola vykazuje 12 žáků s cizí státní příslušností a bylo do ní integrováno 53 žáků se specifickými poruchami učení. Zřizovatelem školy je Město Říčany. Od 7. června 2002 je ve funkci současná ředitelka. Ve škole se vyučuje dle vzdělávacího programu Národní škola. Mezi nadstandardní volitelné předměty škola zařadila základy výtvarných a pracovních dovedností, dramatické, sportovní a hudební činnosti. Škola zajišťuje výuku anglického a německého jazyka. Součástí plnění osnov jsou pravidelné kurzy plavání, lyžování a dopravní výchovy. V učebním plánu 1. stupně je ještě zařazen nepovinný předmět pohybové hry. Škola nabízí žákům i další pohybové aktivity formou pravidelných turnajů ať již školních či organizovaných jinými subjekty. Zájmovým útvarem je v tomto školním roce také náboženství.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční/kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a sledovanému okruhu předmětů,
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a sledovanému okruhu předmětů,
- průběhu a výsledku vzdělávání a výchovy v základní škole v **předmětech** matematika, tělesná, hudební a pracovní výchova a **ve skupině předmětů** český, anglický, německý jazyk a chemie, přírodopis

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

V 18 třídách 1. stupně vyučují český jazyk a hudební výchovu celkem čtyři, matematiku a tělesnou výchovu pět učitelek bez odborné a pedagogické způsobilosti pro daný typ školy a pro výuku těchto předmětů. Ostatní výuka těchto předmětů je zajištěna kvalifikovanými vyučujícími.

Oběma cizím jazykům, tj. anglickému a německému, vyučují ve třídách čtvrtého až devátého ročníku osm pedagogicky způsobilých učitelek. Všechny absolvovaly různé jazykové kurzy, odbornou způsobilost k výuce cizích jazyků (tj. vysokoškolské vzdělání specializované na cizí jazyk) však nezískaly.

Na 2. stupni je výuka předmětu českého jazyka, matematiky, chemie, přírodopisu, hudební výchovy zajištěna učitelkami s požadovanou kvalifikací.

Pracovní výchovu na druhém stupni zajišťuje šest vyučujících, z nichž dvě splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku daného předmětu.

Výchovná poradkyně odbornou kvalifikaci zatím nezískala.

Ve vztahu k předmětu inspekce vedení školy maximálně využívá odborné i pedagogické zkušenosti svých podřízených i své. Personální zabezpečení výuky sledovaných předmětů inspekce je velmi dobré.

Dne 7. ledna 2002 byla vedením školy pověřena zástupkyně pro 1. stupeň, jež byla ke dni 7. června téhož roku jmenována na základě konkurzu do funkce ředitelky školy. Nově vykonávají svou funkci i obě zástupkyně - pro 1. stupeň od 7. ledna 2002 a pro 2. stupeň od 1. září 2002. Tříčlenné vedení školy se teprve orientuje v řídicí práci, zejména v ekonomických záležitostech. Ředitelka školy vykonala v letošním školním roce zatím 16 hospitací, obě zástupkyně dohromady 28. Prioritou bylo poznat především práci učitelek 2. stupně. Zástupkyně ředitelky pro 2. stupeň absolvovala dvoudenní seminář, týkající se analýzy vyučovaných hodin.

Metodické orgány (metodické sdružení, předmětové komise), které sehrávaly důležitou roli v organizování výchovně-vzdělávací práce, byly začátkem 90. let zrušeny a jejich činnost již nebyla obnovena. Přestože kooperace mezi jednotlivými učitelkami v ročníku existuje, je činnost metodických orgánů nezastupitelná, už vzhledem k velikosti školy a počtu pedagogických pracovníků. Ve třídách 1. stupně jsou časově-tematické plány tvořeny vždy jednou zkušenou učitelkou. K určité disharmonii v plnění osnov přesto dochází. Tematické plány vyučujících matematiky na 2. stupni jsou vypracovány v návaznosti na obsah používaných učebnic. Uvedené chyby v dlouhodobém plánování učiva v matematice jsou způsobeny malou účinností převzatého systému kontrolní činnosti a absencí neformální práce metodických orgánů. Nové vedení školy plynule navázalo na dříve vytvořený systém řízení, hodnocení a motivování učitelů a rozvíjí ho. Při stanovování koncepčních záměrů vychází z personálních možností školy, potřeb žáků a požadavků rodičovské veřejnosti. Péče o začínající, méně zkušené či nekvalifikované učitele se opírá buď o tzv. uvádějící učitele, nebo je jim vedením školy poskytována jiná potřebná pomoc. Věnuje jim větší pozornost při kontrolní činnosti, jejich práce je častěji hodnocena. Ředitelka vypracovala roční plán práce, týdenní plán práce, s termíny a názvy akcí. U jednotlivých úkolů je stanovena zodpovědnost pracovníků a jsou průběžně kontrolovány a hodnoceny. Kontrolní činnost vedení školy je plánovitá a účastní se jí celé vedení školy.

Prioritou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků byla v roce 2002 oblast tzv. počítačové gramotnosti (Projekt P I). Největšímu zájmu se těšily kurzy a semináře v českém jazyku s literárně-historicky zaměřenými akcemi (např. Literární toulky Prahou organizované Pedagogickým centrem Praha).

Činnost jednotlivých úseků školy je zajištěna. Vychází z organizačního řádu, který obsahuje schéma a vnitřní normy. Jeho součástí je vnitřní řád školy. Organizační uspořádání školy a řád umožňují účinné předávání informací uvnitř školy i mezi školou a ostatními partnery a současně vytváří velmi dobré podmínky pro provoz. Vybudovaná organizační struktura umožňuje účinné řízení školy s jasně vymezenými kompetencemi a příslušnými pravomocemi.

Vnější informační systém optimálně zabezpečuje rychlý přenos informací, včetně zpětné vazby, umožňující přijetí příslušných opatření. Vlastní stránku má škola v informačním zpravodaji města „Kurýr“ a vydává školní časopis „Cihly“. Rodiče žáků jsou informováni standardními postupy. Vedení školy hledá a využívá různé prostředky pro zjišťování názorů a požadavků jednotlivých vyučujících, včetně metody sebehodnocení. Informace od vedení školy jsou předávány oběžníky, informační nástěnkou pro žáky, prostřednictvím třídních učitelů a výchovné poradkyně. Jedenkrát měsíčně se ředitelka schází k jednání s žakovskou radou školy, složenou ze zástupců tříd 4. - 9. ročníku. Rodičovská veřejnost zatím oficiálně nevytvořila sdružení rodičů ani radu školy.

Úroveň personálních podmínek podporuje učení žáků, umožňuje efektivně realizovat vzdělávací program a je velmi dobrá.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Přístavba poslední části školní budovy byla dokončena v roce 1995. Venkovní areál je využíván k přestávkovým relaxačním a tělovýchovným aktivitám. Vzhledem k počtu dětí, tříd a předmětu inspekce jsou výukové prostory, s výjimkou tělesné výchovy, stísněné. Škola nemá dostatek učeben, odborné pracovny sice existují, slouží ale současně i jako kmenové třídy. Škola má vybudované odborné pracovny přírodopisu, chemie a fyziky, dvě pracovny cizích jazyků, cvičnou kuchyň a školní dílny. K výuce českého jazyka jsou využívány i dvě žákovské knihovny. Účelově a nově je zařízena a vybavena pouze pracovna chemie, s níž sousedí příslušný kabinet, kde jsou uloženy chemikálie a učební pomůcky. Tato odborná pracovna je standardně vybavena (dvou a čtyřmístné lavice po obou stranách středového tunelu s rozvodem vody, prostorný demonstrační stůl na stupínku, demonstrační tabule pro umístění pomůcek ze souborů, audiovizuální technika, úložné skříně s podnětně umístěnými pomůckami, nástěnné materiály k výuce).

Počítačová pracovna 2. stupně je vybavena 11 počítači (*dále PC*). Kromě ní je k dispozici i počítačová pracovna pro žáky 1. stupně. Využití obou odborných učeben sice není nijak plánovité, ale je poměrně časté. Všechny *PC* ve škole (včetně počítačů ve sborovně, v kancelářích ředitelky a obou zástupkyň a knihovně) jsou připojeny na Internet; ten je v obou počítačových pracovnách využíván denně v odpoledních hodinách zejména staršími žáky.

Vedení školy se podařilo vybavit novým nábytkem tři učebny, cvičnou kuchyň a částečně pracovnu chemie a fyziky. Prostorové podmínky ve školní sportovní hale a její vybavení tělovýchovným náradím a náčiním jsou vynikající. Poslední odborná revize tělovýchovného náradí dne 5. června 2002 označila jeho stav jako provozuschopný. Zásadním nedostatkem ve vybavení školy je však skutečnost, že v jejím bezprostředním okolí není žádné sportovní hřiště, kde by bylo možno plnit osnovy lehké atletiky a míčových her v letním období. Pro výuku hudební výchovy tvoří instrumentální zastoupení klavír, keyboard, kytara a housle, nechybí audiotechnika s CD nosiči a kazetami. Vybavenost kompletními soubory orffovských rytmických a melodických nástrojů je nedostatečná. K zajištění výuky pracovní výchovy slouží školní dílna, cvičná kuchyně školní pozemek se skleníkem a sklad na náradí. Žáci využívají v hodinách různé druhy učebnic. Vybavení náradím a nástroji je na průměrné úrovni.

Učebny jsou dostatečně prostorné, splňují základní psychohygienické požadavky. Žáci tříd 1. stupně pracují v pěkném prostředí, ve třídách byly trvale umístěny různé názorné pomůcky či nástěnné materiály pro výuku sledovaných předmětů. Podmínky pro výuku na 2. stupni nejsou optimální, sledovaná výuka probíhala v kmenových třídách, v nichž nebylo vytvořeno didakticky podnětné prostředí. V navštívených třídách byl vždy žákovský nábytek rozdílné velikosti.

Ve shlednutých předmětech žáci používají vhodné učebnice a různé pracovní sešity sloužící k výuce. Žáci některých ročníků nemají vlastní učebnice hudební výchovy - ty jim jsou, z důvodu objednávky pouze omezeného počtu exemplářů, poskytovány jenom při výuce předmětu a slouží všem třídám příslušného ročníku. Dostatečné je vybavení audiovizuálními pomůckami, především magnetofony a zpětnými projektory. Systematická kontrola využívání dalších materiálních zdrojů pro výuku předmětů není vedením školy dokladována. Využití výpočetní a další didaktické techniky, učebních pomůcek, vedení školy sleduje při hospitační činnosti. Vybavení školy učebními pomůckami bylo na průměrné úrovni.

Vzhledem ke sledovaným předmětům a schváleným učebním dokumentům jsou materiálně-technické podmínky průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE V PŘEDMĚTECH A SKUPINĚ PŘEDMĚTŮ

Realizace vzdělávacích programů

Škola deklaruje práci podle vzdělávacího programu *Národní škola*, schváleného MŠMT pod čj. 15 724/97-20. *Výuka je v souladu s učebním plánem tohoto vzdělávacího programu.*

Vedená povinná dokumentace zachycuje průběh vzdělávání průkazně.

Zavedený systém kontroly plnění učebních osnov vedením školy **není** zcela **účinný** (při kontrolní činnosti unikly vedení školy např. některé dílčí odborné nedostatky v tematickém plánování českého jazyka, anglického jazyka a matematiky v letošní i loňském školním roce). Systém kontroly ze strany nového vedení školy se v této oblasti postupně dotváří.

Průběh a výsledky vzdělávání ve skupině jazyků - českém, anglickém a německém

Z celkových 15 hospitovaných hodin (11 hodin českého jazyka, tři hodiny anglického a jedna německého) proběhlo osm na 1. stupni. Dvě hodiny (obě na 1. stupni) vedly učitelky bez odborné a pedagogické způsobilosti. Na kvalitě výuky se však tato skutečnost neprojevila.

Aktuální příprava učitelek na výuku byla zodpovědná. V bezprostředním plánování se v některých hodinách objevil opakovaný nedostatek - snaha po maximálním předání informací vedla k časové tísní v závěru vyučovací jednotky, jejímž důsledkem byla určitá improvizace a chybějící prostor k závěrečnému zhodnocení práce.

Motivací pro žáky jsou některé další aktivity, jež se týkají výuky jazyků - cvičení z českého jazyka, jejichž záměrem je připravit žáky na přijímací zkoušky, organizování školních kol olympiád v českém a anglickém jazyku, výuka francouzského a italského jazyka, vydávání školního časopisu či občasné příspěvky žáků školy do městského zpravodaje. Literárnímu, resp. kulturnímu rozvoji žáků pomáhají pravidelné návštěvy divadelních představení v Praze v rámci Klubu mladého diváka.

Úvodní motivace, většinou stručná, ale zřetelná ve většině hodin, spočívala především ve sdělení vzdělávacího cíle. Zajímavě působil zejména začátek hodiny literární výchovy v 1. ročníku - prezentace dětí a jejich knihy formou televizní soutěže ukázala dobrou úroveň dramatické výchovy i komunikativních dovedností dětí a navodila tak atmosféru celé hodiny. Průběžná motivace, zejména pochvaly, se vyskytovala častěji. Klasifikace známkami se objevila jen ve třech hodinách. Vybraným způsobem byly provedena kontrola žakovských knížek, ukázala dostatek zapsaných známek na 1. stupni několikrát byly uděleny písemné pochvaly. Převažovala klasifikace mluvnického učiva, literární výchova a sloh byly zastoupeny v malé míře.

V organizaci, formách a metodách převažovala většinou frontální práce, i když skladba hodiny byla rozmanitá. Ve výuce často dominovaly učitelky; efektivní skupinová práce, činnost ve dvojicích apod. se vyskytly v pěti zhlédnutých hodinách. Nejzdařileji vyzněla výuka anglického jazyka v IX. C a českého jazyka ve třídách V. C a VI. C, v nichž převažovala aktivní skupinová práce. Vyučující znají děti se specifickými poruchami učení a chování, individuální práce s nimi byla nejvíce viditelná ve dvou hodinách českého jazyka - v V. a VI. C (práce na počítačích). Závěrečné zhodnocení práce ve zhlédnutých hodinách bylo buď velmi stručné či, z časových důvodů, zcela chybělo. Sebehodnocení vlastní činnosti žáky samotnými se neobjevilo v žádné hodině.

Interakce učitel - žák měla dobrou úroveň. Atmosféra při vyučování byla přátelská, osobnost dítěte byla respektována. Komunikativní dovednosti žáků měly různorodou kvalitu, paradoxně nejlepší úroveň projeví žáci ve třídě I. B, za zmínku stojí i kvalitní dialogy v anglickém jazyku ve třídě IX. C. Ne vždy učitelem vhodně položená otázka umožňovala delší a souvislejší komunikaci mezi oběma účastníky vyučovacího procesu, odpovědi žáků pak byly většinou jednoslovné či velmi stručné.

Psychohygienické zásady byly dodržovány - třídy byly osvětlené, větrané. Chyběla především důslednější kontrola správného držení těla žáků při psaní, v některých hodinách nebyly zařazeny relaxační prvky. Skladba rozvrhu se snažila respektovat optimální variantu - např. na 2. stupni se cizím jazykům vyučuje většinou v prvních třech hodinách, jen devět hodin českého jazyka bylo zařazeno na pátou či šestou vyučovací hodinu.

Využití didaktických audiovizuálních pomůcek bylo v hodinách jazyků spíše sporadické - z patnácti sledovaných hodin jazyků se jen v jedné žáci pracovali na počítačích a třikrát s magnetofonem, ani jednou nebyly k dispozici např. zpětný projektor či videonahrávky. Zcela byla postrádána práce s dalšími informačními zdroji, tj. pravidly, slovníky (včetně cizojazyčných) a mapami. Mapy německy mluvících zemí chyběly v hodině IX. A, B, obsah učiva si reálie a pomůcky vyžadoval. S anglickými časopisy se pracovalo v IX. B, žáci I. B přinesli ukázky české literatury. V dostatečné míře se naopak používaly běžné didaktické pomůcky - učebnice, tabule, kartičky, pracovní listy, sady písmenek pro nejmenší apod.

Úroveň verbální komunikace vyučujících byla různá - od kultivovaných projevů ve spisovné podobě až po používanou obecnou češtinu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině jazyků (český, anglický a německý) byly hodnoceny jako průměrné.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice.

Hospitace byly provedeny ve 12 hodinách. Ve třech případech řídily výuku učitelky, které nemají předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost k vyučování uvedeného předmětu. Tato skutečnost však neměla negativní vliv na kvalitu vyučování. Matematiku vyučuje v celé škole 23 učitelek a z toho pouze 5 nesplňuje výše uvedené podmínky.

Časově-tematické plány všech učitelek matematiky mají formu více či méně podrobného přehledu hlavních tematických celků přiřazených jednotlivým měsícům školního roku. Ve všech hospitovaných hodinách byl zřetelný jasně stanovený cíl výuky. Jejich průběh svědčil o pečlivé přípravě vyučujících. V realizaci plánovaných záměrů, zejména v efektivitě zvolených metod a forem práce a v motivaci žáků, však byly mezi jednotlivými učitelkami značné rozdíly.

Organizační pokyny vyučujících byly jasné, přiměřené a srozumitelné. Učitelky chápaly chybování žáků jako zcela přirozený prvek procesu učení. Pozitivním slovním hodnocením podporovaly zdravé sebevědomí žáků. V případě potřeby jim trpělivě pomáhaly. K samostatnému vypracování uložených úkolů měli žáci dostatek času. V respektování dalších psychohygienických a didaktických zásad učení se u jednotlivých vyučujících vyskytovaly dílčí nedostatky. Týkaly se zejména důsledného a všestranného využívání zadaných příkladů k rozvoji samostatného uvažování a tvořivosti žáků, střídání různých způsobů procvičování učební látky, zařazování další vhodné relaxace do vyučovacího procesu, využívání již osvojených znalostí a dovedností k pochopení a prvotní aplikaci nové látky, logické stavby výkladu nových pojmů, využívání názorných pomůcek, diferenciací nároků na žáky dle jejich individuálních potřeb ve všech fázích výuky. Během procvičování látky byl patrný bezdůvodný spěch, důraz na vypočítání co největšího počtu příkladů. Méně času učitelky věnovaly vedení žáků ke zdůvodňování postupu výpočtu, k pochopení a praktické aplikaci pravidel a ke

skutečně samostatnému vypracování úkolu. Většinou nepravidelné střídání učiva geometrie a aritmetiky či algebry během týdne nepodporuje dlouhodobé zapamatování učiva.

Cíl většiny hodin spočíval v opakování a procvičování dříve osvojené látky. Z vyučovacích metod převládala různé efektivní přímá práce učitelů s celou třídou, skupinou či s jednotlivými žáky, s navazujícím samostatným procvičováním učiva a následujícím vysvětlením chyb. K dílčím nedostatkům patřila malá četnost žáků střídajících se u tabule a práce učitele i v těch případech, kdy bylo možno zaměstnat žáky. Výklad nové látky obsahovaly tři vyučovací jednotky.

Společný nedostatek úvodní části téměř všech hospitovaných hodin spočíval v absenci jakékoli motivace. Učitelky nanejvýš oznámily téma či program hodiny. Převažujícími činiteli průběžné motivace a hodnocení, zejména na 1. stupni, byly časté slovní pochvaly, různé formy odměňování aktivity žáků, promyšlené využívání přirozené zvědavosti a soutěživosti žáků, možnost volby příkladů, interní dlouhodobá motivace. Hodnocení žáků klasifikací nebylo zaznamenáno ani v těch případech, kdy žák vypracoval zadaný úkol na tabuli zcela bezchybně. V žákovských knížkách je zapsán dostatečný počet známek především z písemných prověrek. Závěrečné shrnutí učiva a stručné hodnocení splnění daného cíle a práce žáků se ve zhlédnutých hodinách téměř nevyskytovalo.

Vzájemné vztahy mezi žáky a vyučujícími jsou založeny na důvěře a respektování pravidel školního řádu. Učitelky dbají na dodržování základních pravidel společenského chování mezi žáky navzájem a jdou jim v tomto směru příkladem. Pozitivní vztah k výuce měli především žáci 1. stupně. Vyučující sice tolerovali spontánní vzájemnou pomoc žáků během procvičování učiva, ale ti většinou neměli příležitost k dalšímu rozvoji základních sociálních a komunikativních dovedností. Cílená práce různých velikých skupin a využití žáků ke vzájemné kontrole a hodnocení se vyskytovaly opět pouze v hodinách na 1. stupni.

Učitelky se většinou spokojily s tím, že žáci odpovídají jedním slovem. Málo času věnovaly, v návaznosti na charakter učiva, diskusi alternativních řešení daného úkolu, vyhledávání souvislostí či důslednému vedení žáků ke komentování práce u tabule. Verbální projev učitelek byl velmi dobrý jak po jazykové, tak i odborné stránce.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy byly ve sledovaných hodinách celkově průměrné.

Skupina přírodovědných předmětů - přírodopis, chemie

Kvalita výuky přírodopisu a chemie byla pozitivně ovlivněna tím, že byla zabezpečena učitelkami s odbornou i pedagogickou způsobilostí.

Žáci byli ve sledovaných předmětech motivováni seznámením s cíli hodin, pochvalou za správné odpovědi. Nevýrazná, případně nefunkční průběžná motivace žáků vedla k poklesu jejich pozornosti a byla nejvýraznějším negativním faktorem snižujícím výslednou efektivitu hodin přírodopisu i chemie. Chybělo více podnětů pro aktivní zapojení žáků a motivujících problémových situací podporující empirickou složku poznávání. Žáci měli málo prostoru pro uplatnění vlastních znalostí a úvah nebo pro tvůrčí samostatnou práci, jak praktickou tak teoretickou. Aktivním žákům se trvale dostávalo pochvaly a povzbuzení. Učitelé v menší míře oceňovali úsilí slabších žáků. Individuální dispozice žáků však byly při hodnocení respektovány. Zpětnovazební mechanismy nebyly zaznamenány. Slovní ocenění přicházelo bezprostředně po výkonu. Při tomto hodnocení učitelky vycházely z rozboru chyb. Převážně pozitivní hodnocení žáků posilovalo jejich sebedůvěru a samostatnost. Schopnost práce s chybou nebyla důsledněji rozvíjena. Prvky sebereflexe, sebehodnocení, popřípadě vzájemného hodnocení žáků nebyly využity. Návaznost učiva byla zajištěna opakováním, výklad směřoval k naplnění stanoveného cíle hodiny. Pro schopnější žáky byly připraveny doplňující úkoly s náročnějšími cíli, pro integrované žáky se speciálními vzdělávacími potřebami individuální

úkoly. Při plánování a přípravě výuky vycházely učitelky z aktuálního složení třídy a z dobrých znalostí individuálních potřeb žáků. Vyučující postupovaly podle zpracovaných tematických plánů, členění učiva do jednotlivých ročníků korespondovalo s danými učebními osnovami. Jejich bezprostřední příprava na vyučování byla svědomitá, plánován byl nejen obsah, ale i formy a metody práce s dětmi. Ve sledovaných hodinách převažovaly frontální formy práce, v některých byly zaznamenány metody podporující aktivní učení (zařazení soutěží, herních aktivit, práce ve skupinách i samostatné úkoly). V obou vyučovaných předmětech proběhla vždy jedna hodina výuky, při které žáci prováděli přírodopisná pozorování a samostatné chemické pokusy s ověřováním vlastností látek. Kombinace těchto rozmanitých metod výuky podporovala komunikativní možnosti žáků pro vyjadřování vlastního názoru. Vyučující chemie systematicky vytvářela předpoklady pro utváření komplexních vědomostí a dovedností, žáci velmi dobře pracovali s názornými pomůckami (inertní chemické látky). Z didaktické techniky byl použit videopřehrávač a zpětný projektor. Vhodné pomůcky, učební texty, obrazový materiál a učebnice byly účelně a funkčně využity. Ve vyučování přírodopisu byla zařazena schémata přírodopisného vývoje, modely a další obrazový materiál. Při výkladu učitelky zaujaly žáky poutavými zajímavostmi, zvláštnostmi (texty z encyklopedií). Velmi efektivně zařadila vyučující chemie demonstrační pokus (reakce kovu s kyselinou zpětnou projekcí). Učitelky ve většině hospitovaných hodin zřetelně formulovaly význam učiva pro praktický život. Žáci měli k dispozici všechny potřebné pomůcky. Výuka této skupiny předmětů byla velmi dobře materiálně podpořena. Menší pozornost byla věnována psychohygieně výuky, v průběhu hodin se méně často měnily činnosti, celkově převládal monotónní styl výuky. Interakce učitel–žák byla bezproblémová, žáci dodržovali základní pravidla komunikace, s výjimkou jedné hodiny přírodopisu. Žáci se vyjadřovali většinou heslovitě a jednoslovně.

Svoji pozorností žáci projevovali pozitivní vztah k výuce. Ve sledovaných hodinách byl zaznamenán věcný a odborně správný výklad.

Výuka ve skupině přírodovědných předmětů měla celkově průměrnou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v tělesné výchově

Hospitace se konaly v osmi hodinách u 7 učitelek. Všechny splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Z dalších 14 učitelek nesplňuje 5 uvedené podmínky.

Učivo je vyučujícími rozděleno do přehledných časově-tematických plánů. Z důvodů, které jsou popsány v hodnocení materiálně-technických podmínek vzdělání a výchovy, vyplývá, proč není zařazeno učivo týkající se lehké atletiky v plném rozsahu. Ve všech třídách je vyučováno tělesné výchově ve dvou hodinách týdně. Aktuální příprava učitelek na sledované hodiny měla velmi dobrou úroveň.

Příznivý účinek vlastního předmětu na duševní zdraví žáků podporovaly vyučující zejména ve třídách 1. stupně tím, že do výuky zařazovaly různá soutěživá cvičení při nichž žáci prožívali radost z pohybu a pocit úspěchu. Učitelky vedly žáky k dodržování zásad osobní hygieny během cvičení i po skončení výuky.

Všechny hodiny měly strukturu obvyklou pro výuku tohoto předmětu. Cvičení zařazená v úvodní části měla postačující intenzitu a byla přiměřená fyziologickým a anatomickým předpokladům žáků. Rozcvičení měla vhodnou formu, skladbu a dostatečný počet opakování jednotlivých cviků. K dílčím nedostatkům patřil menší počet protahovacích cviků v úvodu rozcviček a uklidňujících relaxačních cvičení v závěru výuky. Cílem většiny hodin bylo opakování a procvičování již dříve osvojených pohybových dovedností. Nároky kladené na žáky odpovídaly jejich věku. Organizace výuky umožňovala efektivní využití vyučovací doby.

V úvodu hodin byli žáci seznámeni s programem výuky. K dalším motivačním nástrojům patřily ukázky požadovaných cviků, časté pochvaly během cvičení, taktí oprávnění chyb, spravedlivé vyhodnocování již zmíněných soutěživých cvičení a prezentace výsledků žáků na nástěnkách.

Žáci ochotně plnili promyšlené, jasné a stručné organizační pokyny vyučujících, snažili se neopakovat vysvětlené chyby, dodržovali stanovená pravidla chování. Při soutěžích či procvičování pohybových činností měli žáci dostatek příležitostí ke vzájemnému povzbuzování, spolupráci a k projevu tolerance. Žáci 2. stupně jsou soustavně vedeni k poskytování vzájemné dopomoci a záchrany během náročnějších druhů cvičení. Všechny vyučující měly k žákům velmi pěkný vztah.

Průběh vzdělávání a výchovy v tělesné výchově byl ve sledovaných hodinách velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu hudební výchova

Hospitováno bylo ve všech ročnících, vyjma šestého, celkem ve 13 vyučovacích jednotkách. Úroveň výuky je po personální stránce velmi dobrá. Chybějící odborná a pedagogická způsobilost učitelek se do kvality výuky předmětu ve třídách I. B, II. A, III. D výrazněji neprotlačila. Právě hudební výchova ve II. A patřila mezi nejlépe ohodnocené hodiny ze všech sledovaných.

Členění učiva v předložených tematických plánech do jednotlivých ročníků je v souladu s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Bezprostřední příprava učitelek na vyučování byla většinou pečlivá a promyšlená, se zaměřením na návaznost učiva i jeho přiměřenost vzhledem ke schopnostem žáků.

Nástrojový doprovod (keyboard, klavír nebo kytara) byl použit ve větší či menší míře všemi učitelkami. Efektivně a zároveň efektně zapojila do výuky další nástroj (housle) vyučující na 2. stupni. Dvakrát využily učitelky dovedností svých žáků a zpestřily hodinu hrou na zobcové flétny. V několika případech byla žákům 1. stupně při procvičování nebo nácvičování písní vodítkem i reprodukce vokálně-instrumentálních nahrávek, nechybělo ani zařazení poslechových skladeb. Audiovizuální technika pomáhala přiblížit, formou důmyslně připravených videosekvencí (*o divadlech malých forem, resp. o původu rocku*), vzorků hudebních děl (*mistři symfonie období klasicismu*), probíranou látku také žákům vyšších ročníků. Využití učebnic nebo nakopírovaných záznamů písní ze zpěvníků (rozbor notového záznamu, postupná rytmičtější a melodizace textu písně apod.) bylo zaznamenáno v pěti hodinách. V učebnicích chybí magnetické notové osnovy, k dispozici nejsou např. ani žakovské magnetické tabulky se souborem hudebních značek. Orffovské rytmické či melodické nástroje zapojily do výuky pouze čtyři učitelky na 1. stupni.

Zejména učitelky v nižších ročnících respektovaly relaxační zaměření předmětu zařazováním pohybových aktivit (tanec, pochod), dramatizací písňových textů či jejich rytmičtější. Opomenuta většinou nezůstala ani dechová a hlasová příprava žáků i vlastní hygiena zpěvu.

Společným organizačním znakem výuky předmětu v nižších ročnících byla snaha zaujmout žáky pestrou skladbou činností a jejich promyšleným střídáním - od procvičování nebo nácvičování písní sborově a cappella či s melodickým doprovodem a jejich rytmičtější vytleskáváním, hrou „na tělo“ nebo orffovskými nástroji (bubínek, hůlky, triangl, tamburína) a s využitím např. i ostinátních forem zpěvu, přes uplatnění pohybové složky, až po upevňování pojmů z hudební nauky či zařazení poslechové skladby. Příkladnou organizací vyučovací jednotky předvedly učitelky ve třídě II. A, resp. II. B. V několika hodinách byly zaznamenány (i opakovaně) některé nedostatky. K těm častěji se vyskytujícím patřila např. absence sólového zpěvu (určité oživení přinesl nácvič kánonu v I. B a V. C), chybějící nasazení počátečního tónu (až na

hudební výchovu ve II. B) nebo nesprávné odpočítávání taktu některými učitelkami. Na 2. stupni tvořil nosnou část všech tří navštívených hodin navazující výklad učiva, podpořený množstvím krátkých videoukázek či hudebních sekvencí a především fundovaností vyučující. K zjištěným nedostatkům zde patřily např. nadměrná hlučnost reprodukováných hudebních ukázek nebo ústní prezentace otázek učitelkou při zadávání testů.

Široký prostor k neustálé stimulaci žáků, daný zaměřením předmětu, učitelky, až na výjimky, využily zařazováním motivačních prvků v průběhu celé vyučovací jednotky. Často žáky chválily, využívaly jejich dovedností, umožňovaly jim participovat při výběru písní, zařazovaly soutěživé či hravé prvky do výuky. Spoluúčast žáků na zhodnocení výuky byla registrována ve třídě III. B, v dalších pěti hodinách provedly stručné zhodnocení činnosti učitelky, ve zbylých sedmi chybělo. Namátkovou kontrolou žákovských knížek byla zjištěna dostatečná četnost klasifikace předmětu pouze na 2. stupni.

Vzájemná spolupráce a komunikace učitelek s žáky 1. stupně je bezproblémová. Odvíjí se od kultivovaného projevu vyučujících - jen dvě z nich občas použily i výrazy hovorové češtiny. Krátká doba působení na škole a teprve získávané pedagogické zkušenosti představují pro učitelku vyšších ročníků určitý handicap, zejména při práci s žáky s projevy netolerance.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu hudební výchova měly velmi dobrou úroveň.

Pracovní výchova - 2. stupeň

Předmět má v 6. a 7. ročníku dvouhodinovou týdenní časovou dotaci, v 8. a 9. ročníku jednoduhodinovou. Podle počtu žáků ve třídách jsou tyto VI. A, VII. A, C, VIII. B a IX. A děleny na skupiny (chlapci, dívky). Výuka byla hospitována v devíti vyučovacích hodinách. Odborná nezpůsobnost vyučujících neměla zásadní vliv na kvalitu jednotlivých hodin.

Časově-tématické plány byly obecné, zahrnovaly okruh činností, probíraných v daném ročníku. Sledované činnosti ve výuce korespondovaly s tématy uvedenými v plánech. Vlastní příprava na vyučování měla rozdílnou úroveň. Patrné bylo zařazování učebních pomůcek a dodržování psychohygienických zásad výuky. V přípravě jedné hodiny bylo podceněno její časové rozvržení. Celkově příprava na vyučování měla nadprůměrnou úroveň.

Jako motivační cíle byly ve školní dílně využity připravené hotové výrobky (drátový hlavolam, pinzeta), ve cvičné kuchyni recepty, při pěstitelství možnost použití probíraných témat (nemoci rostlin, roubování a znalost semen) v denní praxi. Učitelky průběžně motivovaly žáky pouze aktivizujícími dotazy a využíváním jejich osobních zkušeností, zcela chyběla aktualizace učiva. Hodnocení žáků závěrem hodin postrádalo ocenění jejich snahy a pokroku. Ve dvou hodinách vyučující využila sebehodnocení žáků. Motivace a hodnocení měly průměrnou úroveň.

Úvod hodiny byl zpravidla věnován málo efektivnímu frontálnímu slovnímu opakování učiva, s ohledem na připravené další výrobní postupy a činnosti. Při popisu cíle byly v dílně vhodně využity technické náčrty, u pěstitelství a vaření učebnice, pomocné texty a nástěnné obrazy. V další části většiny hodin převažovala samostatná práce. Všechny úkoly pro žáky (skupiny) byly zadávány jednotně, ti je zvládali s rozdílnou rychlostí a úspěšností. Jen ve školní dílně však vyučující zadávala průběžně další individuální úkoly. Rozvíjení manuální zručnosti žáků a nácvik kooperačních technik podporovala práce ve školní dílně a cvičné kuchyni. Skupinová činnost byla patrná v 7. a 8. ročníku při roubování a přípravě vaření. Problémové zadání úloh při pěstitelství (poznávání a rozlišování semen probíraných rostlin) nutilo žáky využívat získané zkušenosti a znalosti, analyzovat je, provádět srovnání a vyhodnocení. Žáci ve všech hodinách současně získávali základní přehled o surovinách a pracovní návyky potřebné v běžném životě. Pozitivem všech hodin byla cílená snaha učitelů o propojení teoretického učiva s jeho

praktickým využitím. Rezervy v organizaci hodin (nevytíženost všech žáků) vedly až k drobné nekázní. Předávané informace a poznatky byly odborně i věcně správné. Při výuce nebyla využita didaktická technika. Použité metody a formy práce měly převahu pozitiv, odpovídaly věku žáků a umožňovaly většině z nich úspěšnou seberealizaci.

Výuka technických prací v 6. a 7. ročníku probíhala ve školní dílně, vaření v 7. a 8. ročníku ve cvičné kuchyni, pěstičelství v klasické třídě a pracovně přírodopisu. K dispozici měli všichni žáci dostatek materiálu (dráty, plech, semena), pomůcek (šablony, vzorkovnice) a nářadí (nářadí na obrábění kovů, kuchyňské nástroje a elektrické přístroje). Ve cvičné kuchyni používali žáci vlastní suroviny na vaření. Na všech pracovištích používali odpovídající pracovní oděvy a obuv. Prostorové a materiální zajištění výuky bylo spíše nadprůměrné.

Hospitované hodiny (až na jednu) byly vhodně členěny, tempo výuky bylo přiměřené. Volný pohyb žáků na pracovištích a možnost spolupráce pozitivně ovlivňovaly úroveň psychohygieny. Z hlediska bezpečnosti, byla negativa: malý počet pracovišť v dílně, uložení židlí, nepřiměřená velikost nástrojů (kladiv) a rychlé pracovní tempo u některých žáků. Celkově ale byly psychohygienické podmínky sledovaných činností spíše nadprůměrné.

U všech žáků nebyl vytvářen prostor pro jejich osobnostní rozvoj, chyběla výrazná diferenciacce probíraného učiva vzhledem k rozdílným schopnostem žáků. Nedostatečně byly rozvíjeny jejich komunikativní dovednosti. Někteří žáci neakceptovali dohodnutá pravidla vzájemné komunikace. Naopak měli dostatečný prostor pro vyjádření svých názorů, rozvíjení smyslu pro kooperaci. Úroveň verbální a neverbální komunikace vyučujících byla velmi dobrá. Celkové komunikace a interakce byla průměrná.

Výuka sledovaného předmětu měla nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Srovnávací testy Kalibro byly vedením školy zadány na konci školního roku 2000/2001 pouze v 5. ročníku. Šest let se v českém jazyku systematicky provádí ve třídách 1. stupně evaluace vlastními testy, na jejichž tvorbě se podílí vždy jedna učitelka každého ročníku. Testy, zadávané dvakrát v průběhu školního roku, mají stejný základ, každoročně se pouze částečně upravují a aktualizují. Z důvodu objektivit jsou zadávány v jeden den a z týchž důvodů jsou opravovány a hodnoceny (formou bodů) jen jednou učitelkou. S jejich výsledky, jež však neslouží jako podklad ke klasifikaci, jsou rodiče seznamováni. Každým rokem jsou také zadávány v závěru školního roku v 5. ročníku testy všeobecných znalostí a ve 4. ročníku testy z přírodovědy a z vlastivědy .

Na 2. stupni se evaluace provádí formou čtvrtletních kontrolních prací, jež jsou do klasifikace započítávány. Vlastní testy jsou zadávány i v anglickém a německém jazyku. Jejich výsledky analyzují učitelé, závěry jsou individuální záležitostí každého vyučujícího. Určitý obraz o úrovni výuky, resp. talentovaných žácích, podávají soutěže či olympiády v rámci okresu či kraje. Matematické olympiády se zúčastňuje přibližně 10 žáků z ročníku, Pythagoriády téměř 75 % žáků příslušných tříd. Výraznějších úspěchů v posledních letech však žáci školy nedosáhli. Zástupkyně ředitelky zadává ve všech třídách od 2. do 5. ročníku dvakrát ročně srovnávací testy z českého jazyka a z matematiky. V každém ročníku je pověřena jedna z vyučujících jejich opravou a vyhodnocením. Statistické přehledy byly členům inspekčního týmu k dispozici.

V ostatních předmětech jsou zadávány různé formy prověrek dle uvážení vyučujících.

Celkové hodnocení průběhu vzdělání a výchovy je velmi dobré a vzdělávací program je realizován.

SOUČÁSTI ŠKOLY

Školní družina

Školní družinu (*dále ŠD*) tvoří šest oddělení, do kterých je v současnosti zapsáno 170 žáků 1. stupně. Provoz družiny je zajištěn v souladu s požadavky rodičů ráno od 6, 45 do 7, 50 hodin a odpoledne od 11:25 do 17:00 hodin. ŠD nenabízí vlastní zájmové kroužky a neprovozuje činnost o prázdninách a volných dnech. V rámci efektivit dochází v 15 hodin ke sdružování oddělení. Počet zapsaných žáků převyšuje poslední stanovenou kapacitu z *Rozhodnutí o zařazení školy do sítě, škol, předškolních a školských zařízení*. Kapacita však byla navýšena doloženým povolením okresního hygienika.

V družině působí šest vychovatelek, z toho tři na částečný úvazek. Dvě splňují legislativně danou způsobilost, jedna pedagogickou a tři jsou nekvalifikované. Vedoucí vychovatelka je jmenována. Stanovená míra jejich výchovné práce, určená rozvrhem služeb, je plněna. Rozsah práce určuje jejich povinnosti. Činnost ŠD usnadňuje vlastní metodické sdružení. Personální podmínky ŠD z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti jsou pouze vyhovující.

Pro činnost má ŠD k dispozici jednu velmi dobře vybavenou klubovnu, jejíž dispoziční řešení a uspořádání nábytku vyhovuje provozovaným činnostem. Pět oddělení působí v klasických třídách. Před začátkem aktivit ve třídách je nutno tyto prostory upravit (přeskupit školní nábytek, ukončení uvést do původního stavu). Tato činnost znesnadňuje práci vychovatelek. Ve třídách mají oddělení ŠD vyhrazený vlastní nábytek, ve kterém jsou umístěny všechny potřebné pomůcky, techniku a hry. Upravené prostory tříd umožňují realizovat většinu činností a komunikaci mezi dětmi. V případě potřeby využívá ŠD chodby školy, tělocvičnu a pro pobyt venku odpočinkový areál školy. Čisté a udržované zařízení a vybavení ŠD (sportovní náčiní, hudební nástroje, dostatečný počet her, hraček, vlastní knihovny a spotřební materiál), umožňuje vykonávat aktivity stanovené týdenní skladbou zaměstnání. Prostorové zázemí je pouze vyhovující, materiálně technické vybavení má nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Práce ŠD vychází z vlastního ročního plánu, rozpracovaného do měsíčních aktivit. Každé oddělení si podle něj zpracovává operativní týdenní plán. Jako vnitřní pedagogická dokumentace slouží zápisní lístky, přehled výchovně vzdělávací práce (*dále PVVP*) a docházkový sešit. Veškerá dokumentace je velmi pečlivě vedena. PVVP průkazně zachycuje týdenní průběh činností ŠD. Program vyváženě zahrnuje všechny aktivity stanovené vyhláškou ŠD, odpovídá potřebám dětí mladšího školního věku. Provoz se řídí vnitřním řádem z 5. prosince 2002, který je v prostorách družiny celoročně vyvěšen. Vnitřní řád je funkční a obsahuje všechny základní okruhy informací. Rodiče jsou s ním seznámeni na informativní schůzce na začátku roku. Činnost ŠD kontroluje ředitelka školy, který má o práci velmi dobrý přehled.

Charakter sociálního servisu má ranní činnost a aktivity během oběda. Děti mají prostor na vlastní spontánní a odpočinkovou činnost (čtení, kreslení, hry u stolu nebo na koberci). Další odpolední část je zpravidla věnována řízené činnosti. V době inspekce byla činnost rovnoměrně rozdělena mezi pobyt dětí venku a práci ve třídách (klubovnách). V průběhu odpoledne děti odcházejí do kroužků, které organizuje sdružení „*Mraveniště*“ a po ukončení se vrací zpět do družiny. Uvolňování žáků na kroužky znesnadňuje plánování činností oddělení.

V hospitovaných pěti hodinách vychovatelky dodržovaly zásady pedagogiky volného času. Při jídle dbaly na kulturu stolování. Hodiny zahajovaly motivačními prvky (četbou, osobní zkušeností žáků, sdělením programu, příslibem oblíbených aktivit). Ve zhlédnutých činnostech převažovaly v klubovnách řízené aktivity výtvarné (kreslení, modelování), a rukodělné (stavebnice, výroba jednoduchých předmětů), při pobytu venku pak sportovně rekreační (petang, hra s míčem, kopaná, honěná atd.). Řízené činnosti nenásilně přecházely ve volné (společenské hry) a individuální spontánní aktivity. Vychovatelky se často věnovaly žákům individuálně, preferovaly u nich kreativitu, fantazii a tvořivost, měly k nim velmi hezký vztah. Přistupovaly k nim profesionálně a respektovaly jejich osobnost. Hodnotící momenty volily uvážlivě a citlivě. K příjemnému klimatu přispívalo oslovení vychovatelek „teta“. Oboustranně akceptovaná dohodnutá pravidla komunikace probíhala na základě vzájemného respektu a důvěry. Žáci měli prostor na samostatný verbální projev (zpěv, báseň, četba). Děti byly při všech činnostech uvolněné a bylo patrné jejich zaujetí. Nedostatkem byly nevyvážené vztahy mezi některými dětmi a neschopnost podřídit se práci ve skupině.

Při činnostech byly dodržovány bezpečnostní a hygienická pravidla. Pitný režim žáků byl zajištěn v jídelně. Pozitivní hodnocení práce družiny dokládá i výsledek z dotazníkové akce rodičů.

Družina plní své sociální poslání, dostatečně rozvíjí osobnost žáků, úroveň její práce je velmi dobrá.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Údaje uvedené v *Rozhodnutí o zařazení školy do sítě, škol, předškolních a školských zařízení* čj. 10148/99, ze dne 25. února 2000, nejsou v souladu s údaji ve *Zřizovací listině* (Město Říčany, 12. července 2001), tím že název školy není v souladu s vyhláškou MŠMT č. 291/1991 Sb., o základní škole. V *zřizovací listině* není jako forma činnosti doplněna školní družina.

Souběžně s orientační inspekcí probíhala tematická inspekce „*Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních*“, dále byla realizována tematická inspekce „*Sledování a hodnocení průběhu vzdělávání cizinců na území ČR*“. V průběhu inspekce bylo ve škole provedeno dotazníkové šetření ve prospěch výzkumného úkolu „*Stav fyziky v základních školách a ve středních školách*“, jehož řešiteli jsou Západočeská univerzita v Plzni, fyzikálně pedagogická sekce Jednoty českých matematiků a fyziků a Česká školní inspekce. Akce proběhla v souladu s projektem výzkumu. Zúčastnila se jí učitelka fyziky a žáci jedné vybrané třídy.

Veškerá dokumentace použitá při šetření žáků byla předána cestou ústředí ČŠI k souhrnnému zpracování pro globální hodnocení podmínek a průběhu vzdělání. Učitelé, kteří se dobrovolně zapojili do výzkumu, mohli odeslat záznamové listy přímo zástupci fyzikálně pedagogické sekce JČMF. Údaje, související s výzkumným šetřením, nebyly a nebudou použity k hodnocení školy, které se provádí v rámci inspekční činnosti.

Hodnocení - výsledky tematické inspekce-*Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních.*

Základem prevence sociálně patologických jevů ve škole je realizace *Programu prevence proti zneužívání návykových látek*. Důraz je v něm kladen na primární prevenci. Program je velmi kvalitně zpracován a jeho účinnost byla prověřována po dobu 5 let. Vychází ale ze zastaralého metodického pokynu čj. 16 227/96-22 a nepostihuje celou šíři prevence sociálně patologických jevů (šikana, záškoláctví, xenofobie, rasismus, gamblerství). Obsahuje personální, materiální i finanční zajištění činností. Nabízí osvětovou činnost pro veřejnost a seznam podpůrných akcí.

Součástí realizovaného projektu *Národní škola* je jeho povinná součást „*Výchova k zdravému životnímu stylu*“, která je také součástí programu.

Nové vedení školy připravilo další aktivity, které nejsou v programu zařazeny. Byla ustavena dětská „*Rada školy*“ (žákovský parlament) a rozšířen pod vedením odbornice na danou problematiku, protidrogový program 5. ročníku formou několikahodinového pracovního bloku. Tato opatření měla zlepšit psychosociální klima, především na 2. stupni. Výrazným prvkem primární prevence jsou činnost družiny a občanského sdružení *Mraveniště*, které pro žáky školy připravuje bohaté mimoškolní aktivity.

„*Vnitřní řád školy pro žáky*“ ze dne 27. listopadu 2002 neobsahuje práva dětí (např. právo na vzdělání, na ustanovení samosprávy, na svobodný projev apod.) ani práva rodičů. V dokumentu chybí ustanovení, týkající se projevů rasismu, xenofobie, intolerance a záškoláctví, včetně sankcí za jejich porušení. Některé články nejsou jasně specifikované a kontrolovatelné. Jeho úroveň je pouze vyhovující.

Na prevenci sociálně patologických jevů se podílejí v rámci výchovně vzdělávacího procesu všichni pedagogičtí pracovníci. Dohled nad žáky, zpracovaný v povinnostech a úkolech pedagogických pracovníků, zahrnuje všechny prostory školy. Zjištěné negativní projevy žáků průběžně řeší ředitelka školy za pomoci výchovné poradkyně a zpravidla třídní učitelky. Vztahy mezi některými žáky a pedagogy byly málo osobní.

Z dotazníkového zjištění mezi žáky 6. – 9. ročníku např. vyplynulo, že téměř 39 % žáků bylo svědkem šikany, ale jen 10 % ji nahlásilo.

Škola se problematikou zabývá a přijatý systém je málo funkční.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí o zařazení školy do sítě, škol, předškolních a školských zařízení* (Školský úřad Praha-východ, čj. 10148/99, ze dne 25. února 2000)
2. *Zřizovací listina „II. Základní škola Říčany“* (Město Říčany, 12. července 2001)
3. Třídní knihy školní rok 2001/2002, 2002/2003
4. *Koncepce rozvoje školy-Říčany, Bezručova 94* (ředitelka, nedatováno)
5. *Schéma organizace školy* (ředitelka, nedatováno)
6. *Inspekční zpráva čj. K-03-06/9798-469 Ri*
7. *Doklad o jmenování ředitelky školy* (KÚ, č.j.:OŠMS/13246/2002/Lans, z 11. června 2002)
8. *Kontrola práce školy, 2002-2003* (ředitelka, nedatováno)
9. *Plán hospitační činnosti - 2. pololetí školního roku 2002/2003* (ředitelka, nedatováno)
10. *Zápisy z pedagogických rad*
11. *Rozvrh hodin pro školní 2002/2003*
12. *Třídní výkazy a katalogové listy žáků*
13. *Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001-2002* (ředitelka, 22. října 2002)
14. *Vnitřní řád školy pro žáky* (ředitelka, 27. listopadu 2002)
15. *Výkaz o základní škole, Škol (MŠMT) V 3-01, podle stavu k 30. září 2002*
16. *Časově-tematické plány vyučujících sledovaných předmětů*
17. *Testy a kontrolní práce z českého a anglického jazyka zadávané ve školních letech 2000/2001, 2001/2002, 2002/2003*

18. Vzorčky žákovských knížek, sešitů žáků, prověrek a písemných prací z českého jazyka, matematiky
19. Revizní zpráva č. 1786 ze dne 5. června 2002 vypracovaná soukromou firmou Revize a oprava tělovýchovného nářadí Vlašim
20. Roční plán školy - školní rok 2002/2003
21. Povinnosti a úkoly pedagogických pracovníků (ředitelka, dne 2. září 2002)
22. Úkoly a povinnosti zástupce ředitele školy (ředitelka, ze dne 2. září 2002)
23. Plán dalšího vzdělávání pedagogů ZŠ Říčany 2002/2003
24. Změna kapacity Základní školy Říčany a školní družiny Bezručova 94, (čj:10770/21/99/Tom, ze dne 22. prosince 1999)
25. Program prevence proti zneužívání návykových látek (ředitelka, nedatováno)

ZÁVĚR

Pedagogický sbor je stabilizovaný, vedle zkušených pedagogů ve škole pracují i začínající a nekvalifikovaní učitelé. Výuku sledovaných předmětů však zajišťují převážně odborně a pedagogicky způsobilí učitelé.

Materiálně-technické podmínky umožňují využívat běžnou didaktickou techniku a názorné učební pomůcky. Výpočetní technika softwarové vybavení školy, výukové programy umožňují využívání počítačů v potřebném rozsahu a běžně. Efektivní využití učebních pomůcek a techniky bylo zaznamenáno častěji na 1. stupni.

Rezervy mají učitelky zejména v častější volbě efektivních forem a metod práce se žáky, motivaci a hodnocení žáků, ve včasné poskytování zpětné vazby a také v postupech při hodnocení žáků (umožnit sebehodnocení, sebereflexi, vzájemné hodnocení žáků mezi sebou). Nedostatkem, který byl zaznamenán při kontrole vzdělávacího procesu je nenaplnění pojetí nadstavbové části projektu Národní škola (zaměření na úspěch, diferenciaci podle zájmů aj.).

Ředitelka školy a její zástupkyně zahájily svou činnost plně ve funkci až v tomto školním roce. Je prokazatelné, že jejich dosavadní práce znamenala pro školu dobrý začátek pozitivních změn.

Školní družina jako součást školy se podílí na výchovně vzdělávacím procesu hlavně v oblasti mimoškolní výchovy. Zajišťuje sociální potřeby rodin, přestože nemá optimální prostorové podmínky, její činnost je hodnocena i rodiči velmi pozitivně.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Příloha: Vyhodnocení dotazníku: „Jaké to je, být žákem této školy?“

Datum zadání: 13. - 14. března 2003
 Žáci: 6.-9. ročníku

Počet účastníků: 104

(Čísla značí následující odpovědi: **1 - ano, 2 - většinou ano, 3 - většinou ne, 4 - vůbec ne, N - nevím**)

Otázka:		Vyhodnocení odpovědi v %				
		1	2	3	4	N
1.	Do školy chodím rád.	12	54	25	7	2
2.	Se spolužáky ve třídě si rozumím.	45	43	8	2	2
3.	Ve třídě se k sobě chováme přátelsky a ohleduplně.	18	57	16	6	3
4.	Každý ve třídě má nějaké kamarády.	65	26	4	3	2
5.	S učiteli, kteří učí v naší třídě, si dobře rozumím.	21	52	16	6	5
6.	Ve třídě máme spolužáka, který bývá často unavený a ospalý.	24	12	17	29	18
7.	Pokud při vyučování něčemu nerozumím, mohu se na to učitele bez obav zeptat.	50	43	2	4	1
8.	Když mám nějaké trápení nebo problémy, ve škole nebo i doma, vím, který z učitelů mi poradí.	42	14	8	23	13
9.	Pokud by se mi ve škole stala nehoda (třeba úraz), vím, že se o mě učitelé postarají a pomohou mi.	64	28	3	2	3
10.	O nebezpečí užívání různých drogových látek nám učitelé všechno vysvětlují.	62	26	5	4	3
11.	Činnost v kroužcích, které škola pro žáky pořádá, je zajímavá.	42	30	12	6	10
12.	Myslím, že kdyby mě někdo šikanoval (záměrně mi ubližoval), určitě bych u některého učitele našel pomoc.	69	14	4	4	9
13.	Školní toalety jsou čisté a je tam i mýdlo a toaletní papír.	15	50	18	14	3
14.	Obědy ve školní jídelně jsou většinou chutné.	9	29	20	24	18

Co víš o šikaně?

1) *Podle mne šikana znamená:* 100 žáků odpovědělo správně, 4 žáci odpověděli chybně nebo vynechali odpověď

2) *O šikaně vím:* ze školy odpovědělo 74 žáků, z televize 55 žáků, z vyprávění 40 žáků, z knih 11 žáků

3) *Byl/a jsi ve škole svědkem šikany?* 29 % odpovědělo ano, 10 % nevím, 61 % odpovědělo ne

4) *Byl/a jsi obviněn/a ze šikany?* 7 % odpovědělo ano, 93 % odpovědělo ne

5) *Byl/a jsi šikanován/a?* 11 % odpovědělo ano, 10 % nevím, 79 % odpovědělo ne

6) *Nahlásil/a jsi to?* 10 % z dotázaných odpovědělo ano, 90 % odpovědělo ne

Na otázku *Komu jsi to nahlásil/a?* odpověděli 7x učiteli, 2 x kamarád, 1x rodiče

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy-KÚ	2003-04-30	osobně
Zřizovatel Měst. Ú Říčany	2003-04-30	021 80/03-5161

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.